

Jak v praxi zlepšit bioptickou diagnostiku benigních lézí jater (adenom versus fokální nodulární hyperplazie)

Eva Honsová¹, Alena Lodererová¹, Halima Gottfriedová²

¹ Pracoviště klinické a transplantační patologie, Transplantcentrum IKEM, Praha

² Klinika Hepatogastroenterologie, Transplantcentrum IKEM, Praha

SOUHRN

Adenomy jater a fokální nodulární hyperplazie (FNH) představují benigní hepatocelulární afekce jater a jejich rozlišení v jehlové biopsie a někdy i v resekátu bývalo často velmi problematické. Přestože by se mohlo zdát, že rozlišování benigních afekcí nemá pro klinika a tím i pro pacienta valný význam, opak je pravdou. Riziko život ohrožujícího krvácení a riziko maligního zvratu u adenomů vede k požadavku přesné diagnostiky těchto afekcí. Využití genetických metod a na ně navazujících imunohistochemických průkazů umožňuje nejen přesnější odlišení obou hlavních skupin FNH a adenomů, ale dovolí i odlišit podskupiny adenomů s různým rizikem maligního zvratu. Proto je v současnosti určení subtypu adenomu nezbytnou součástí bioptické diagnózy. Identifikace podskupiny následně umožňuje individualizovanou léčbu s resekcí u vysoce rizikových forem a na druhé straně umožňuje rozhodnutí vyhnout se resekci jater v případě malého ložiska s nízkým rizikem maligní transformace.

Klíčová slova: adenom jater – fokální nodulární hyperplazie – histopatologie – maligní transformace

How to improve the histopathological diagnosis of hepatocellular benign affections (adenoma versus focal nodular hyperplasia) in daily practice?

SUMMARY

Adenomas of the liver and focal nodular hyperplasia (FNH) are benign hepatocellular affection and their distinguishing in a needle biopsy sample and sometimes also in a surgical specimen causes often a problem. Although it might seem that the differentiation of the benign conditions is of a low value for the clinicians and also for the patients, the opposite is true. The risk of life-threatening bleeding and risk of the malignant transformation of adenomas leads to request accurate diagnosis of these conditions. New genetic methods followed by immunohistochemical detection of several antigens enables more accurate distinction not only of the two main groups of FNH and adenomas, but allows also to distinguish subsets of adenomas with varying risk of malignant transformation. Therefore, to determine the subtype of adenoma represents now essential part of a biopsy diagnosis. Identification of the subsets of adenomas allows an individualized treatment with resection in high-risk forms and, on the other hand, allows avoiding liver resection in the case of small liver mass with a low risk of malignant transformation.

Keywords: liver adenoma – FNH – histopathology – malignant transformation

Cesk Patol 2013; 49(4): 149–152

Mezi benigní hepatocelulární afekce jsou zařazovány adenomy a fokální nodulární hyperplazie (FNH). Oba typy lézí se ve velké většině případů vyvíjejí v jinak normálních játrech. V posledních letech byly upřesněny molekulárně genetické charakteristiky obou afekcí, které významně zlepšily morfologickou diagnostiku a zpřesnily odlišení těchto lézí nejen na úrovni zobrazovacích metod, ale i v resekátech a jehlových biopsiích (1,2).

Hepatocelulární adenomy byly podle fenotypu, který odpovídá molekulárním charakteristikám, rozčleněny do 4 skupin. O klasifikaci přednesené v rámci Evropského kongresu v září 2012 v Praze orientačně už informoval v tomto časopise prof. Ehrmann (3). Jednotlivé subtypy se liší rizikem maligního zvratu, proto je v současnosti určení subtypu nezbytnou součástí bioptické diagnózy.

Identifikace podskupiny následně umožňuje individualizovanou léčbu s resekcí u vysoce rizikových forem a na druhé straně umožňuje rozhodnutí vyhnout se resekci jater v případě malého ložiska s nízkým rizikem maligní transformace.

Klasická FNH není již od 80. let považována za nádor, spíše se zdá, že jde o odpověď jaterní tkáně na arteriální malformaci, která představuje vývojovou vrozenou anomálii (4).

HEPATOCELULÁRNÍ ADENOM

Hepatocelulární adenomy (HCA) jsou poměrně vzácné nádory jater, které se nejčastěji objevují u žen v produktivním věku s déle trvajícím užíváním antikoncepce. Před érou používání hormonální antikoncepce šlo o prakticky neznámé tumory. Na tento vztah poprvé upozornil Baum v r. 1973 a poté ho ověřilo několik dalších studií (5). Dalšími rizikovými faktory především u mužů jsou obezita a diabetes mellitus (DM) a také užívání anabolických steroidů. Vyšší riziko vzniku HCA mají též pacienti s některými vzácnými metabolickými poruchami, jako je glykogenóza, tyrosinemie nebo galaktosemie.

✉ Adresa pro korespondenci:

Doc. MUDr. Eva Honsová, PhD.

Pracoviště klinické a transplantační patologie
Transplantcentrum IKEM

Videňská 1958/9, 140 21 Praha 4

e-mail: eva.honsova@ikem.cz